

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 989

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 13 decembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR		
98.	— Hotărâre privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 576 din 21 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice	2-4
	Decizia nr. 596 din 26 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și ale art. 519 din Codul de procedură civilă	5-7
	Decizia nr. 656 din 17 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 alin. (1) raportat la art. 289 din Codul penal	8-13
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		
1.433.	— Ordin al viceprim-ministrului, ministrul mediului, privind modificarea și completarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/ custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial, aprobată prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 3.836/2012	14-16

ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE**privind modificarea și completarea Regulamentului
Camerei Deputaților**

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8 din 24 februarie 1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 481 din 28 iunie 2016, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 46, după alineatul (8) se introduce un nou alineat, alineatul (8¹), cu următorul cuprins:

„(8¹) Membrii Comisiei pot respinge o singură dată, motivat, propunerea grupului parlamentar căruia i-a revenit funcția, situație în care grupul parlamentar respectiv nominalizează o altă persoană, alegerea candidatului urmând procedura prevăzută la alin. (4).”

2. La articolul 120, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) După ce timpul de dezbatere stabilit în funcție de complexitatea raportului a fost epuizat, dezbaterile se încheie și președintele de ședință supune votului amendamentele cuprinse în raportul comisiei, în următoarea ordine: în primul rând, se supun votului amendamentele prin care se propune eliminarea unor texte, apoi amendamentele adoptate de comisie. Dacă niciunul dintre aceste amendamente nu a fost adoptat, se supun votului amendamentele respinse din raport, în ordinea înscrisă în acesta. Dacă unul dintre amendamente a fost acceptat de majoritatea deputaților prezenți, celelalte amendamente se consideră respinse. Dacă niciunul dintre amendamentele din raport nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi adoptat, se consideră adoptată forma inițială.”

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților, în ședința din data de 13 decembrie 2017, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
PETRU-GABRIEL VLASE

București, 13 decembrie 2017.
Nr. 98.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 576

din 21 septembrie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991
pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială,
a ordinii și liniștii publice**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, excepție ridicată de Mihai Rădulescu în Dosarul nr. 248/310/2016 al Judecătoriei Sinaia și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.188D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, în principal, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, întrucât se critică modul de interpretare și aplicare a legii. În subsidiar, pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate, susținând, în esență, că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, normele de lege nu pot prezenta o precizie absolută.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 22 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 248/310/2016, **Judecătoria Sinaia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice.** Excepția a fost invocată de petentul Mihai Rădulescu, în cadrul soluționării plângerii contravenționale împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției prevăzute de art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul acesteia susține, în esență, că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece sintagma „*norme legale de acces*” este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate. De foarte multe ori, normele de acces în instituțiile enumerate de art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 nu sunt stabilite prin lege sau prin alte dispoziții cu valoare de lege, pentru care să fie obligatorie publicarea în Monitorul Oficial, ci prin alte documente administrative, emise de conducerea instituțiilor respective, pe care cetățenii nu sunt prezumați a le cunoaște. Autorul excepției invocă, în final, Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, paragraful 38, prin care Curtea Constituțională a reținut că sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală apare ca fiind lipsită de claritate, precizie și previzibilitate.

6. **Judecătoria Sinaia** nu și-a exprimat opinia asupra temeiniciei excepției de neconstituționalitate.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece autorul acesteia critică pe fond încădrarea faptei sale de a parca vehiculul în parcarea Judecătoria Sinaia și sancționarea potrivit textului legal criticat, când, în realitate, apreciază că ar fi trebuit sancționat pentru încălcarea normelor privind circulația pe drumurile publice. Or, aceste aspecte nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci țin de interpretarea și aplicarea legii de către instanța de judecată.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale, sens în care invocă, în esență, Hotărârea din 24 august 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, prin care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, „din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută”. Prin urmare, Avocatul Poporului apreciază că sintagma „*norme legale de acces*” rămâne a fi analizată, în concret, în fiecare caz în parte.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 96 din 7 februarie 2014, cu următorul conținut: „*Constituie contravenție săvârșirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni: [...] 13) pătrunderea, cu încălcarea normelor legale de acces, în sediile autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice, instituțiilor de învățământ și spațiilor aparținând acestora, indiferent de destinația lor, regiilor autonome, societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, partidelor sau altor formațiuni politice, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, ambasadelor și reprezentanțelor altor state ori ale organizațiilor internaționale de pe teritoriul României, precum și ocuparea fără drept a terenurilor aparținând ambasadelor și reprezentanțelor sau a terenurilor situate în perimetrul acestora ori refuzul de a le părăsi la cererea organelor de ordine;*”.

13. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), potrivit căruia „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*”.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale privind dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative (Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragraful 225). În acest sens, Curtea a constatat că, în principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală, și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013).

15. Totodată, prin Decizia nr. 772 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din

3 mai 2017, paragrafele 22 și 23, Curtea Constituțională s-a referit la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniu și Militaru Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, și Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei*, paragraful 109). Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre.

16. Aplicând aceste considerente la speța de față, Curtea reține că, potrivit textului de lege criticat, constituie contravenție pătrunderea, cu încălcarea normelor legale de acces, în sediile autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice, instituțiilor de învățământ și spațiilor aparținând acestora, indiferent de destinația lor, regiilor autonome, societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, partidelor sau altor formațiuni politice, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, ambasadelor și reprezentanțelor altor state

ori ale organizațiilor internaționale de pe teritoriul României, precum și ocuparea fără drept a terenurilor aparținând ambasadelor și reprezentanțelor sau a terenurilor situate în perimetrul acestora ori refuzul de a le părăsi la cererea organelor de ordine. Textul Legii nr. 61/1991 nu ar fi putut să prevadă, în mod exhaustiv, normele legale de acces în sediile tuturor autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice, instituțiilor de învățământ și spațiilor aparținând acestora, indiferent de destinația lor, regiilor autonome, societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, partidelor sau altor formațiuni politice, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, ambasadelor și reprezentanțelor altor state ori ale organizațiilor internaționale de pe teritoriul României.

17. Este adevărat că, prin Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016, paragraful 38, Curtea a reținut că sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*” apare ca fiind lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât nu permite subiecților să înțeleagă care sunt aceste organe abilitate să realizeze măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor. Însă, în speța de față, autorul excepției susține că „de foarte multe ori, normele de acces în instituțiile enumerate de art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 nu sunt stabilite prin lege sau prin alte dispoziții cu valoare de lege, pentru care să fie obligatorie publicarea în Monitorul Oficial, ci prin alte documente administrative emise de conducerea instituțiilor respective, pe care cetățenii nu sunt prezumați a le cunoaște”. Or, nu se poate susține că autorul excepției nu a avut cunoștință de interdicția de a pătrunde cu mașina în parcare a instituției publice respective. Așadar, autorul excepției a putut evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și, prin urmare, având în vedere considerentele de principiu rezultate din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la previzibilitatea legii, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 este neîntemeiată.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Mihai Rădulescu în Dosarul nr. 248/310/2016 al Judecătoriei Sinaia și constată că dispozițiile art. 2 pct. 13 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Sinaia și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 596

din 26 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și ale art. 519 din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan Sorin Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și ale art. 519 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Marin Frunză în Dosarul nr. 15.336/233/2015/a2.1 al Tribunalului Galați și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 518D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa autorului excepției de neconstituționalitate, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale. Referitor la dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, întrucât susținerile autorului acesteia reprezintă chestiuni ce țin de interpretarea legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 8 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 15.336/233/2015/a2.1, **Tribunalul Galați a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și ale art. 519 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Marin Frunză într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de reexaminare formulate împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma desemnării unui apărător din oficiu.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, precum și art. 519 din Codul de procedură civilă nu

îndeplinesc condițiile de claritate și previzibilitate a normelor legale. Se arată că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece sunt interpretate și aplicate în mod arbitrar, părtinitor și abuziv.

6. În ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 se apreciază că este neconstituțională, întrucât permite judecătorului să soluționeze cauza exclusiv pe alte criterii decât starea financiară și fără citarea petentului, iar, referitor la dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, se arată că acestea sunt neconstituționale, întrucât permit judecătorului să soluționeze cauza fără a solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție lămurirea anumitor chestiuni de drept.

7. **Tribunalul Galați**, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la excepția de neconstituționalitate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât susținerile autorului acesteia privesc aplicarea legii de către instanța de judecată, fără a fi veritabile critici de neconstituționalitate.

10. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere anterior exprimat în sensul constituționalității dispozițiilor legale criticate, care a fost reținut de Curtea Constituțională în deciziile nr. 16 din 16 ianuarie 2014, nr. 103 din 27 februarie 2014, nr. 383 din 26 iunie 2014, nr. 485 din 30 iunie 2016, nr. 701 din 27 octombrie 2015 sau nr. 366 din 2 iunie 2016.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 519 din Codul de procedură civilă. Dispozițiile legale criticate din Codul de procedură civilă au următorul conținut: *„Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”*

14. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție astfel cum se interpretează, potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție, prin prisma art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și ale art. 148 privind integrarea în Uniunea Europeană. Din motivarea excepției de neconstituționalitate rezultă că în susținerea acesteia se invocă și dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă stabilesc condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu unei chestiuni de drept.

16. Având în vedere obiectul litigiului, respectiv soluționarea unei cereri de reexaminare formulate împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de acordare a ajutorului public judiciar sub forma desemnării unui apărător din oficiu, se pune problema legăturii cu soluționarea cauzei a dispozițiilor legale criticate. Sintagma „legătură cu soluționarea cauzei” cuprinsă în art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 presupune „atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului” (Decizia Curții Constituționale nr. 289 din 22 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 10 iulie 2014, paragraful 25, și Decizia nr. 756 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 11 februarie 2015, paragraful 16).

17. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă vizează soluționarea în fond a cauzei, obiectul sesizării privind doar o problemă de drept de a cărei rezolvare depinde soluționarea pe fond a litigiului, și nu au legătură cu soluționarea cererii de reexaminare în cadrul căreia a fost invocată excepția de neconstituționalitate (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 704 din 27 octombrie 2015,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015, paragraful 14, sau Decizia nr. 748 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015, paragraful 13).

18. În continuare, referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008, Curtea reține că, prin Decizia nr. 426 din 24 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 701 din 15 noiembrie 2013, a statuat că ajutorul public judiciar în materie civilă este un sprijin acordat de stat pentru persoanele fizice care sunt sau care urmează să devină parte într-un litigiu aflat pe rolul instanțelor ori al altor autorități cu atribuții jurisdicționale, legiuitorul propunându-și să reglementeze această instituție ca o formă de asistență acordată de stat în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil și garantării accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești ori a altor titluri executorii. Prin reglementarea cadrului legal al ajutorului public judiciar se urmărește asigurarea efectivității dreptului de acces la justiție, prin stabilirea anumitor condiții, minime și rezonabile. S-a arătat, totodată, că stabilirea unor limite și condiții privind acordarea ajutorului public judiciar a fost determinată de posibilitatea asigurării resurselor financiare publice necesare acordării ajutorului, de realizarea unei distribuiri echitabile a acestuia, de prevenirea exercitării abuzive a cererii de ajutor și a prejudicierii altor categorii de persoane fizice care ar fi în nevoie de susținere din partea statului și l-ar solicita, fără a se îngredi în acest mod accesul efectiv la justiție.

19. Curtea, prin Decizia nr. 433 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 607 din 11 august 2015, paragraful 16, a mai reținut că aceste considerații sunt în concordanță și cu cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, în jurisprudența sa, a subliniat că dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu obligă la acordarea de ajutor judiciar în toate contestațiile în materie civilă (Hotărârea din 26 februarie 2002, pronunțată în *Cauza Essaadi împotriva Franței*, paragraful 30).

20. Prin urmare, nu se poate reține critica de neconstituționalitate potrivit căreia actul normativ criticat, în ansamblul său, împiedică accesul liber la justiție și dreptul părților la un proces echitabil, din moment ce tocmai înlesnirea realizării acestor drepturi reprezintă scopul declarat al reglementării prin chiar primul articol al ordonanței de urgență, și anume *„asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii”*.

21. În continuare, Curtea observă că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 conține elementele necesare identificării practice a situațiilor în care se poate acorda ajutorul public judiciar în materie civilă și stabilește reperele în funcție de care judecătorul cauzei soluționează cererea de acordare a ajutorului public judiciar. Așadar, ordonanța de urgență criticată stabilește prin art. 16 alin. (1) că ajutorul public judiciar poate fi refuzat atunci când este solicitat abuziv, când costul său estimat este disproporționat față de valoarea obiectului cauzei, precum

și atunci când acordarea ajutorului public judiciar nu se solicită pentru apărarea unui interes legitim ori se solicită pentru o acțiune care contravine ordinii publice sau celei constituționale.

22. Prin urmare, Curtea a observat că analiza acestor caracteristici este lăsată judecătorului care va aprecia — în funcție de criteriile obiective pe care le va identifica în fiecare situație în parte — în ce măsură sunt întrunite condițiile impuse prin textul de lege criticat. Din această perspectivă, textul de lege criticat este în acord cu cele subliniate de fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului, în sensul că un sistem de asistență judiciară nu poate funcționa fără instituirea unui mecanism care să permită selecționarea cauzelor susceptibile de a beneficia de acesta (a se vedea, de exemplu, deciziile din 10 iulie 1980 și din 10 ianuarie 1991, pronunțate în Cauza X. *împotriva Regatului Unit*, respectiv în Cauza *Ange Garcia împotriva Franței*).

23. În ceea ce privește calitatea legii, respectiv claritatea, precizia și previzibilitatea acesteia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, de exemplu, prin Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza *Rekvenyi împotriva Ungariei*, paragraful 34, că previzibilitatea consecințelor ce decurg dintr-un act normativ determinat nu poate avea o certitudine absolută, întrucât, oricât de dorită ar fi aceasta, ea ar da naștere la o rigiditate excesivă a reglementării.

24. Totodată, prin Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul prevederii legale, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (a se vedea și Hotărârea din 28 martie 1990, pronunțată în Cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției*, paragraful 68). Instanța europeană a mai reținut că, dat fiind principiul generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. În acest sens, Curtea de la Strasbourg a stabilit că una din tehnicile tip de reglementare constă în

recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive și că numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație.

25. Ținând cont de aceste considerații, Curtea constată că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 îndeplinesc condițiile de claritate, precizie și previzibilitate, oferind judecătorului suficiente repere pentru a se pronunța în mod judicios asupra cererii de acordare a ajutorului public judiciar.

26. De altfel, trebuie avută în vedere și funcția decizională acordată instanțelor, care are ca rol, alături de altele, și îndepărtarea îndoielilor ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent (Decizia nr. 725 din 5 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 573 din 13 august 2012).

27. Cât privește critica referitoare la încălcarea art. 148 din Constituție, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată. Astfel cum a statuat prin Decizia nr. 96 din 20 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 109 din 24 februarie 2009, România avea obligația transpunerii Directivei Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene seria L, nr. 26 din 31 ianuarie 2003. Astfel, legiuitorul a avut în vedere că directiva a cărei transpunere trebuie asigurată prevede standarde minime pentru ca sistemul de asistență judiciară să fie considerat ca asigurând un acces efectiv la justiție cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, iar preluarea acestor standarde în plan legislativ presupune crearea unor condiții cel puțin identice în plan intern, pentru a nu conduce la apariția unor discriminări între propriii cetățeni și cetățenii celorlalte state membre ori persoane care își au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Marin Frunză în Dosarul nr. 15.336/233/2015/a2.1 al Tribunalului Galați.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași parte în același dosar ale aceleiași instanțe și constată că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Galați și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 656

din 17 octombrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 alin. (1) raportat la art. 289 din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal, excepție ridicată de Gheorghe Munteanu în Dosarul nr. 2.329/103/2015/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.524D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 6 iulie 2017. Pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul dezbaterii, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, precum și ale art. 396 din Codul de procedură civilă, Curtea a amânat, succesiv, pronunțarea asupra cauzei pentru datele de 19 septembrie 2017 și 5 octombrie 2017. La această din urmă dată, constatând că nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbateri, potrivit prevederilor art. 58 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, și art. 56 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, coroborate cu art. 395 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă, Curtea a dispus amânarea pronunțării asupra cauzei pentru data de 17 octombrie 2017, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Decizia penală nr. 278/A din 28 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.329/103/2015/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal.** Excepția a fost ridicată de Gheorghe Munteanu în apelul declarat de acesta împotriva Încheierii din data de 9 iunie 2016, pronunțate de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, în Dosarul nr. 2.329/103/2015/a1, prin care, în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, republicată, a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale, fiind inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal, cu motivarea că dispozițiile de drept substanțial considerate a fi neconstituționale nu au legătură cu soluționarea cauzei.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul susține, în esență, că dispozițiile art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal încalcă exigențele statuate de jurisprudența Curții Constituționale privind claritatea

și previzibilitatea legii, deoarece nu se poate stabili care este regimul sancționator aplicabil persoanelor prevăzute de art. 308 alin. (1) din Codul penal, atunci când săvârșesc una dintre faptele prevăzute de art. 289 din Codul penal. Astfel, susține că lipsa de claritate și previzibilitate a legii afectează ordinea juridică constituțională, în mod direct fiind încălcat dreptul constituțional la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, fiind lăsată la dispoziția judecătorului stabilirea cazurilor în care persoanele prevăzute la art. 308 alin. (1) din Codul penal pot fi trase la răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită. Cu alte cuvinte, se lasă la aprecierea instanței de judecată stabilirea elementului material al infracțiunii de luare de mită săvârșite de către funcționarii privați, cu încălcarea principiului separației puterilor în stat, judecătorul luând asupra sa puterea de legiferare, acesta stabilind, în mod discreționar, care sunt faptele care constituie infracțiune, atunci când acestea sunt săvârșite de un funcționar privat. Totodată, arată că, prin redactarea defectuoasă a art. 308 alin. (1) din Codul penal, destinatarul normei nu poate aprecia care dintre cele două regimuri distincte, prevăzute la alin. (1) și alin. (2) ale art. 289 din Codul penal i se va aplica în mod concret. Cu alte cuvinte, destinatarului normei penale criticate nu i se oferă, în mod clar, toate elementele de identificare necesare pentru ca acesta să își poată da seama care sunt faptele sancționate din punct de vedere penal prin aplicarea art. 308 alin. (1) din Codul penal. Consideră că soluția corectă, din punct de vedere logico-juridic, ar fi ca persoanelor prevăzute la art. 308 alin. (1) din Codul penal să li se aplice regimul sancționator mai blând prevăzut de art. 289 alin. (2) din Codul penal, întrucât, o interpretare contrară — în sensul raportării art. 308 alin. (1) din Codul penal la art. 289 alin. (1) din Codul penal — ar conduce la o discriminare între funcționarii care desfășoară o activitate de interes public (funcționarii publici asimilați) și funcționarii care desfășoară o activitate de interes privat. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015 și consideră că, în prezenta speță, trebuie aplicat același raționament, astfel încât interpretarea art. 308 alin. (1) din Codul penal să conducă la concluzia că funcționarul privat trebuie sancționat, din punct de vedere penal, doar pentru întârzierea, neîndeplinirea sau efectuarea unui act contrar îndatoririlor de serviciu, iar nu și pentru îndeplinirea sau urgentarea unui asemenea act — în mod similar funcționarului public asimilat, prevăzut la art. 175 alin. (2) din Codul penal — deoarece, în caz contrar, există riscul ca instanțele judecătorești să aplice dispozițiile art. 308 alin. (1) prin raportare la art. 289 alin. (1) din Codul penal.

5. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate s-ar impune a fi admisă, întrucât art. 308 alin. (1) din Codul penal, atunci când face trimitere la dispozițiile art. 289 din Codul penal, nu precizează care alineat al acestui articol se aplică. Prin urmare, textul de lege nu răspunde cerințelor de previzibilitate și de claritate ale normei penale, astfel cum sunt acestea reliefate de jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Prin neindicarea expresă, în dispozițiile art. 308 alin. (1) din Codul penal, a alineatului de la art. 289 din Codul penal care se aplică funcționarilor privați, aceștia sunt

dezavantajați față de funcționarii asimilați funcționarilor publici, prevăzuți de art. 175 alin. (2) din Codul penal, întrucât ei pot fi acuzați și dacă pretind ori primesc bani sau alte foloase care nu li se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle lor de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, spre deosebire de ceilalți funcționari care pot fi acuzați doar dacă fapta este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle lor legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

6. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

7. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Întrucât critica de neconstituționalitate se bazează, în esență, pe susținerea potrivit căreia textul incriminator are o formulare prea vagă, conducând astfel la lipsa de previzibilitate a normei penale, contrar principiului legalității sancțiunilor penale, Guvernul face referire la jurisprudența instanței de control constituțional, respectiv a instanței de contencios european al drepturilor omului, potrivit căreia, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Însă, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit. Totodată, prevederile supuse criticii trebuie analizate în ansamblul normativ din care fac parte pentru a decide asupra predictibilității acestora. Reține că formularea art. 289 alin. (2) din Codul penal, în ipoteza incriminării faptei de luare de mită, atunci când aceasta este săvârșită de către o persoană care exercită o profesie de interes public, aduce un răspuns problemei larg dezbătute anterior adoptării noului Cod penal, și anume dacă notarul public, executorul judecătoresc sau alte persoane care execută o funcție de interes public, pentru care este necesară o abilitare specială a autorităților publice, poate fi sau nu autor al luării de mită. Consideră că prevederile art. 308 alin. (1) din Codul penal nu sunt de natură a crea dificultăți de interpretare, de vreme ce sfera subiectului activ din art. 289 alin. (2) din Codul penal este clar delimitată, iar acest alineat are rolul de a excepta de la incriminare anumite fapte comise strict de categoria persoanelor care exercită un serviciu de interes public asimilate, prin efectul art. 175 alin. (2) din Codul penal, sferei funcționarilor publici. Mai exact, incriminarea primirii de bani sau altor foloase doar pentru cazurile când acestea au drept scop neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri se explică prin specificul activității persoanelor prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal, și anume prin faptul că ele pot solicita, în mod legal, sume de bani pentru îndeplinirea serviciului public pe care îl prestează sau pentru urgentarea efectuării unui anumit act (de pildă, o taxă de urgență). Arată că excluderea de la răspunderea penală a faptei de pretindere, primire ori acceptare a promisiunii de bani sau alte foloase în legătură cu îndeplinirea ori urgentarea unui act ce intră în sfera îndatoririlor de serviciu își găsește rațiunea doar pentru categoria de persoane, asimilate, conform art. 175 alin. (2) din Codul penal, categoriei funcționarilor publici prevăzute la alin. (1) al aceluiași articol. Cu alte cuvinte, prevederile art. 289 alin. (2) din Codul penal sunt de strictă aplicare, având în vedere atribuțiile care aparțin

persoanelor prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal, pe când sfera persoanelor vizate de art. 308 din Codul penal nu este legată de aceste atribuții, acest articol făcând referire la „dispozițiile art. 289—292, 295, 297—301 și 304 privitoare la funcționarii publici”. Cât privește critica de neconstituționalitate prin raportare la art. 16 din Constituție, invocă jurisprudența instanței de control constituțional cu privire la dispozițiile constituționale precitate, apreciind că susținerile autorului nu sunt întemeiate. Reține, totodată, că autorul excepției de neconstituționalitate critică, de fapt, modul de aplicare a legii de către organele judiciare sau o posibilă interpretare a acestora, aspecte a căror dezlegare nu intră în competența Curții Constituționale.

8. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal sunt neconstituționale. În acest sens, face referire la jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza *Beyler împotriva Italiei*, paragraful 109, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza *Fener Rum Patrikligi împotriva Turciei*) cu privire la obligația pozitivă a legiuitorului de a reglementa prin texte clare și precise. Invocă și dispozițiile art. 8 alin. (4) teza întâi și art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Apreciază că textele de lege criticate nu sunt suficient de previzibile, clare și precise, deoarece art. 308 alin. (1) din Codul penal, atunci când face trimitere la prevederile art. 289 din Codul penal, nu precizează care alineat al acestui articol se aplică și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal ori în cadrul oricărei persoane juridice. Arată că funcționarul prevăzut la art. 308 alin. (1) din Codul penal nu are posibilitatea de a aprecia care dintre ipotezele prevăzute de art. 289 alin. (1) și alin. (2) din Codul penal i se vor aplica, în mod concret, în cazul săvârșirii uneia dintre faptele reglementate de articolul menționat. Reține că, potrivit art. 289 alin. (1) din Codul penal, este sancționată, din punct de vedere penal, fapta funcționarului public săvârșită în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, iar alin. (2) al aceluiași articol sancționează, din punct de vedere penal, fapta funcționarului public prevăzut la art. 175 alin. (2) din Codul penal numai atunci când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Reține că legiuitorul nu a incriminat fapta funcționarului asimilat funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase, în legătură cu îndeplinirea sau urgentarea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu. Apreciază că, în acest mod, se creează o discriminare între funcționarul public și funcționarul asimilat funcționarului public, întrucât cei din urmă nu sunt trași la răspundere, potrivit art. 289 alin. (2) din Codul penal, pentru infracțiunea de luare de mită, atunci când infracțiunea constă în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau în urgentarea îndeplinirii acestor îndatoriri. În ceea ce privește invocarea prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție, arată că aplicarea cerinței procesului echitabil se impune numai în legătură cu procedura de desfășurare a procesului, iar nu și în ceea ce privește cadrul juridic sancționator al faptelor, adică în materia dreptului substanțial.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile reprezentantului autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 308 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 289 din Codul penal. Art. 308 alin. (1) din Codul penal a fost modificat prin Legea nr. 193/2017 pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 25 iulie 2017. Textele de lege criticate au următorul conținut:

— Art. 289 din Codul penal: *„(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.*

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”;

— Art. 308 alin. (1) din Codul penal: *„Dispozițiile art. 289—292, 295, 297—300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.”*

12. În susținerea neconstituționalității dispozițiilor criticate, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) referitor la principiul separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale, art. 1 alin. (5) privind principiul legalității, art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și art. 21 alin. (3) referitor la dreptul părților la un proces echitabil.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Rechizitoriul Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț nr. 1662/P/2014 din 31 iulie 2015, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului, autor al excepției de neconstituționalitate, pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 308 din Codul penal. În actul de sesizare a instanței s-a reținut că inculpatul, autor al excepției, în calitate de angajat (gestionar depozit) al Societății Coopintex — S.A. din comuna Sagna, județul Neamț, a pretins și primit, în mod direct, pentru sine, o sumă de bani, care nu i se cuvenea, în legătură cu îndeplinirea unor acte ce intrau în îndatoririle sale de serviciu, respectiv pentru a redacta și a elibera adeverințe privind perioada lucrată și veniturile câștigate, necesare pentru un dosar de pensionare. Tribunalul Neamț, ca instanță de fond, a reținut că infracțiunea prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal a fost săvârșită de inculpatul autor al excepției, în calitate de „*persoană care exercită, permanent, cu remunerație, însărcinări în cadrul unei persoane*

juridice”, astfel încât a apreciat că, în cauză, sunt aplicabile dispozițiile privind varianta atenuată a infracțiunii de luare de mită, prevăzute de art. 308 din Codul penal, și, ca atare, nu se impune schimbarea încadrării juridice în art. 289 alin. (2) din Codul penal, astfel încât cererea formulată în acest sens a fost respinsă. Totodată, inculpatul, autor al excepției, a beneficiat de procedura simplificată prevăzută de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, privind reducerea cu o treime a limitei de pedeapsă prevăzute de textul sancționator, ca urmare a recunoașterii săvârșirii faptei, fiind condamnat prin Sentința penală nr. 109/P din 8 decembrie 2015, pronunțată de Tribunalul Neamț, în Dosarul nr. 2.329/103/2015, la pedeapsa principală (orientată spre minimul special prevăzut de lege) de 1 an și 4 luni închisoare, cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, soluție menținută în apel, de către Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin Decizia penală nr. 668 din 9 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.329/103/2015. În apelul formulat împotriva hotărârii pronunțate în fond, inculpatul apelant, autor al excepției de neconstituționalitate, a contestat, printre altele, încadrarea juridică a faptei stabilite de instanța de fond și calitatea de subiect activ al infracțiunii de luare de mită. Așadar, în apel, apărărilor inculpatului au avut drept scop obținerea unei soluții de achitare, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală — *„fapta nu este prevăzută de legea penală”*, respectiv neîndeplinirea condițiilor de calificare a subiectului activ. Instanța de apel — în motivarea Deciziei penale nr. 668 din 9 iunie 2016, pronunțate în Dosarul nr. 2.329/103/2015 — a observat că acțiunea de pretindere a unei sume de bani în schimbul săvârșirii unui act care intra în sfera îndatoririlor de serviciu ale inculpatului, ca modalitate alternativă de săvârșire a infracțiunii de luare de mită, a fost întreprinsă de acesta în exercitarea atribuțiilor de salariat în cadrul Societății Coopintex — S.A., situație în care inculpatul avea calitatea unei „*persoane care exercită o însărcinare în cadrul unei persoane juridice*”. A mai reținut instanța de apel că este nefondată solicitarea de schimbare a încadrării juridice formulată în fața primei instanțe și reiterată ca motiv de apel, întrucât prevederile art. 289 alin. (2) din Codul penal au aplicabilitate numai pentru subiecții activi definiți de art. 175 alin. (2) din Codul penal, inculpatul, autor al excepției de neconstituționalitate, nefiind încadrat în această categorie.

14. În aceste condiții, Curtea observă că, atât instanța de fond, cât și instanța de apel, apreciind asupra conținutului constitutiv al infracțiunii deduse judecătii, în raport de actele și lucrările dosarului, au stabilit că infracțiunea de luare de mită, în modalitatea „*pretinderii*”, a fost săvârșită de inculpatul, autor al excepției, ca subiect activ al infracțiunii, în calitate de „*persoană care exercită, permanent, cu remunerație, o însărcinare de orice natură în cadrul oricărei persoane juridice*” (funcționar privat), autorul excepției neavând calitatea prevăzută de art. 175 alin. (2) din Codul penal, respectiv „*persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public*” (funcționar asimilat funcționarului public). Așa încât, Curtea reține că, în speță, plasarea acestuia într-una dintre cele două categorii, respectiv „*persoană care exercită, permanent, cu remunerație, o însărcinare de orice natură în cadrul oricărei persoane juridice*” (funcționar privat) ori „*persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public*” (funcționar asimilat funcționarului public) determină întrunirea sau neîntrunirea condițiilor tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea de luare de mită, care prevede dispoziții distincte de incriminare a faptei comise de persoanele care se includ în fiecare dintre categoriile menționate. Aceasta în condițiile în care, în Codul penal anterior,

nu se făcea o delimitare din perspectiva condițiilor de tipicitate ale faptelor de corupție legate de împrejurarea dacă funcționarul public sau privat primea, pretindea sau accepta mita în scopul încălcării sau nu a atribuțiilor sale de serviciu, însă, în art. 289 alin. (2) din Codul penal în vigoare se prevede expres că fapta funcționarului public asimilat, definit în art. 175 alin. (2) din Codul penal, constituie infracțiune doar dacă este comisă în legătură cu încălcarea atribuțiilor de serviciu, respectiv cu „neîndeplinirea”, „întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale” sau în legătură cu „efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri”.

15. Din această perspectivă, Curtea reține că, potrivit art. 289 alin. (1) din Codul penal, conduita „funcționarului public” este tipică dacă acțiunea de pretindere ori primire de bani sau alte foloase ori acceptarea promisiunii unor astfel de foloase se comite în legătură cu „îndeplinirea”, „neîndeplinirea”, „urgentarea” ori „întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu” sau în legătură cu „îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri”. Totodată, potrivit art. 289 alin. (2) din Codul penal, funcționarul reglementat la art. 175 alin. (2) din Codul penal — funcționarul asimilat funcționarului public — poate fi subiect activ al infracțiunii de luare de mită doar atunci când fapta sa este comisă în legătură cu „neîndeplinirea”, „întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale” sau în legătură cu „efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri”, iar nu și atunci când are legătură cu „îndeplinirea” sau „urgentarea” îndeplinirii actului respectiv.

16. În justificarea adoptării soluției legislative cuprinse în art. 289 alin. (2) din Codul penal, în Expunerea de motive la Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, s-a reținut că „proiectul a optat pentru asimilarea cu funcționarii a persoanelor fizice care exercită o profesie de interes public, pentru care este necesară o abilitare specială a autorităților publice și care este supusă controlului acestora (notari, executori judecătorești etc.). Deși aceste persoane nu sunt propriu-zis funcționari publici, ele exercită atribuții de autoritate publică, ce le-au fost delegate printr-un act al autorității statale competente și sunt supuse controlului acesteia, ceea ce justifică asimilarea lor cu funcționarii. Așa cum rezultă din cuprinsul părții speciale, atunci când anumite incriminări nu sunt compatibile cu statutul acestor persoane, ori nu s-a dorit aducerea lor sub incidența unui anumit text de incriminare, a fost prevăzută în mod expres neaplicarea textului cu privire la persoanele menționate”. De asemenea, în aceeași expunere de motive, s-a precizat că „luarea de mită, în proiect, este incriminată într-o variantă tip, care are un conținut este incriminată luarea de mită când este săvârșită de către o persoană care exercită o profesie de interes public, dar numai în ipoteza comiterii acestei fapte în scopul de a nu îndeplini, a întârzierea îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri. Prin această dispoziție se rezolvă mult controversata problemă dacă notarul public, executorul judecătoreesc sau alte persoane care execută o funcție de interes public, pentru care este necesară o abilitare specială a autorităților publice, poate fi sau nu autor al luării de mită.”

17. Curtea observă că, în Expunerea de motive a noului Cod penal, legiuitorul oferă două exemple de funcționari publici asimilați, și anume notarii publici (Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995) și executorii judecătorești (Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești). Referindu-se la aceste categorii de persoane asimilate funcționarilor publici, legiuitorul precizează că, deși aceste persoane nu sunt propriu-zis funcționari publici, ele exercită atribuții de autoritate publică ce le-au fost delegate printr-un act al autorității statale competente și sunt supuse controlului acesteia. Totodată, literatura de specialitate enumeră ca făcând parte din lista domeniilor în exercitarea cărora anumite categorii de persoane urmează să fie incluse în sfera asimilată, din punct de vedere

penal, funcționarilor publici: profesia de notar public, executor judecătoreesc, mediator autorizat, medic cu drept de liberă practică cu cabinet privat, expert independent autorizat, auditor financiar, consilier proprietate industrială, mediator, cu precizarea că, pentru o corectă determinare a cadrului și a limitelor de cuprindere ale acestor categorii [deci a domeniului de aplicare a prevederii din art. 175 alin. (2) din Codul penal], trebuie reținută natura juridică de normă generală a textului care le consacră, fiind, astfel, posibilă derogarea expresă de la dispozițiile sale, prin norme speciale. De asemenea, potrivit unor autori, excluderea — prin alin. (2) al art. 289 din Codul penal — anumitor ipoteze de realizare ale elementului material al infracțiunii de luare de mită nu s-a făcut în mod arbitrar de către legiuitor, deoarece aceste persoane pot solicita în mod legal sume de bani pentru îndeplinirea serviciului public pe care îl prestează sau pentru urgentarea efectuării unui anumit act.

18. În acest sens, Curtea observă că, potrivit art. 2 din Normele privind tarifele de onorarii pentru serviciile prestate de notarii publici, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 46/C din 6 ianuarie 2011, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 133 din 22 februarie 2011, „pentru serviciile prestate” (așadar pentru „îndeplinirea” serviciului de interes public prestat), notarii publici au dreptul la onorarii stabilite în sume determinate, respectiv onorarii graduale — pe tranșe și în cote procentuale — în raport cu valoarea determinată sau determinabilă a obiectului actului. Actele și procedurile pentru care onorariile se exprimă în sume determinate sunt prevăzute în anexa nr. 1 la norme, iar actele și procedurile pentru care se stabilesc onorarii graduale și procentuale sunt acte autentice și alte proceduri (anexa nr. 2) și procedura succesorală (anexa nr. 3). Anexele menționate fac parte integrantă din Normele privind tarifele de onorarii pentru serviciile prestate de notarii publici. Totodată, art. 25 din Normele privind tarifele de onorarii pentru serviciile prestate de notarii publici prevede că notarii publici sau personalul angajat al acestora, care sunt autorizați, în condițiile legii, ca traducători, pot efectua traduceri, aplicând tarifele prevăzute în anexa nr. 4. Potrivit anexei nr. 4 la norme, pentru traduceri efectuate de către notarii publici sau personalul angajat al acestora, care sunt autorizați ca traducători, se pot percepe „taxe de urgență” de 50% din valoarea tarifelor, pentru traduceri efectuate în 48 de ore și în zilele nelucrătoare, respectiv de 100% din valoarea tarifelor pentru traduceri efectuate în 3—8 ore, în funcție de complexitatea actului.

19. De asemenea, cât privește executorii judecătorești, Curtea reține că, potrivit art. 39 din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 20 octombrie 2011, aceștia „au dreptul, pentru serviciul prestat, la onorarii minimale și maxime stabilite de ministrul justiției, cu consultarea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești”. Onorariile ce pot fi solicitate de către executorul judecătoreesc pentru „îndeplinirea” serviciului de interes public prestat sunt stabilite prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.550/C din 14 noiembrie 2006 privind aprobarea onorariilor minimale și maxime pentru serviciile prestate de executorii judecătorești, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 936 din 20 noiembrie 2006, astfel cum a fost modificat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.561/C din 30 iulie 2012 pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului justiției nr. 2.550/C/2006 privind aprobarea onorariilor minimale și maxime pentru serviciile prestate de executorii judecătorești, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 569 din 10 august 2012.

20. Pe cale jurisprudențială, s-a decis, de asemenea, că expertul tehnic judiciar, respectiv funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, sunt funcționari publici, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal. În acest sens, s-a pronunțat Înalta Curte de

Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală asupra a două sesizări, în condițiile art. 475 din Codul de procedură penală, prin Decizia nr. 20 din 29 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 766 din 22 octombrie 2014, prin care s-a stabilit că expertul tehnic este funcționar public în conformitate cu dispozițiile art. 175 alin. (2) teza întâi din Codul penal, respectiv prin Decizia nr. 18 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 11 iulie 2017, prin care s-a stabilit că funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal.

21. Totodată, Curtea reține că Instanța Supremă, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a stabilit, în Decizia nr. 26 din 3 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 13 ianuarie 2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea rezolvării de principiu a modalității de interpretare a dispozițiilor art. 175 din Codul penal, respectiv dacă medicul chirurg angajat cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate, trimis în judecată sub acuzația săvârșirii infracțiunii de luare de mită prevăzute de dispozițiile art. 289 alin. (1) din Codul penal, se încadrează în categoria funcționarilor publici prevăzută la art. 175 alin. (1) lit. c) din Codul penal sau în categoria funcționarilor publici prevăzută la art. 175 alin. (2) din Codul penal, că medicul angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal. În motivarea deciziei sale, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut, printre altele, că „în cazul notarilor publici și al executorilor judecătorești — exemplele menționate în Expunerea de motive a noului Cod penal — onorariile pentru serviciul de interes public exercitat sunt reglementate prin lege. Această reglementare prin lege a onorariilor explică soluția legislativă prevăzută în art. 289 alin. (2) din Codul penal, a incriminării faptei prevăzute în art. 289 alin. (1) din Codul penal, săvârșite de aceste categorii de persoane, numai în cazul în care este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle lor legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri, iar nu și în cazul în care este comisă în legătură cu îndeplinirea ori urgentarea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle lor legale”, stabilind totodată că „îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 175 alin. (2) din Codul penal se analizează pentru fiecare categorie profesională în concret, pornind de la normele legale speciale ce îi reglementează statutul.” (în același sens, Decizia nr. 20 din 29 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 766 din 22 octombrie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală).

22. Curtea reamintește însă că Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a stabilit, prin Decizia nr. 18 din 30 mai 2017, că funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal. În cazul acestuia din urmă însă nu se mai poate susține că soluția legislativă prevăzută în art. 289 alin. (2) din Codul penal este justificată prin prisma reglementării prin lege a unor onorarii în vederea îndeplinirii ori urgentării îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle lor legale, atât timp cât în privința funcționarului bancar nu există un temei legal pentru a percepe onorariu pentru serviciul de interes public prestat.

23. În aceste condiții, având în vedere cele reținute în paragrafele anterioare, Curtea constată că art. 289 alin. (2) din

Codul penal exceptează, fără echivoc, de la incriminare anumite fapte comise de categoria persoanelor care exercită un serviciu de interes public, asimilate, prin efectul art. 175 alin. (2) din Codul penal, sferei funcționarilor publici, prin adoptarea acestor norme penale legiuitorului plasându-se în interiorul marjei sale de apreciere, conform politicii penale a statului. Curtea subliniază însă că, potrivit art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, respectarea Constituției este obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu-și poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. Astfel cum a reținut Curtea, libertatea de reglementare pe care o are Parlamentul în anumite cazuri se exercită prin reglementarea condițiilor de tragere la răspundere penală pentru faptele antisociale care aduc atingere valorilor prevăzute și garantate de Constituție (Decizia Curții Constituționale nr. 62/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007). Or, s-ar putea reține că, limitând — prin dispozițiile art. 289 alin. (2) din Codul penal —, incriminarea faptei de luare de mită — săvârșite de persoane asimilate funcționarilor publici, în privința cărora nu este reglementată posibilitatea de a percepe onorariu pentru serviciul de interes public prestat (de pildă, funcționarii bancari) — la ipotezele în care fapta este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri, legiuitorul a adoptat norme penale cu nerespectarea dispozițiilor constituționale anterior citate, având în vedere faptul că, din perspectiva lezării valorii sociale ocrotite, conduita acestor persoane este echivalentă cu orice altă conduită similară incriminată.

24. Curtea constată însă că aspectele reținute în paragrafele anterioare referitoare la prevederile art. 289 alin. (2) din Codul penal nu fac obiect al controlului de constituționalitate în prezenta cauză, instanța de control constituțional nefiind sesizată în acest sens. Pronunțarea Curții Constituționale asupra constituționalității dispozițiilor art. 289 alin. (2) din Codul penal, din această perspectivă, ar echivala cu exercitarea unui control din oficiu, în condițiile în care instanța constituțională nu se poate substitui autorului excepției în privința invocării motivului de neconstituționalitate. În acest sens, s-a pronunțat Curtea, de pildă, prin Decizia nr. 627 din 29 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 23 iulie 2008, în care a reținut că nu se poate substitui autorului excepției în formularea unor critici de neconstituționalitate, deoarece, contrar sistemului nostru constituțional, ar exercita un control din oficiu.

25. Curtea reține că, în cauză, criticile de neconstituționalitate privesc dispozițiile art. 308 alin. (1) din Codul penal referitoare la funcționarul privat, care fac trimitere la art. 289 din Codul penal. Potrivit prevederilor criticate, „*Dispozițiile art. 289—292, 295, 297—300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.*” Curtea observă că în categoria funcționarilor privați se includ și „*persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în cadrul oricărei persoane juridice*”, iar, potrivit celor reținute în cauză de către instanțele de fond și de apel, inculpatul autor al excepției are calitatea menționată anterior.

26. Examinând textul de lege criticat față de susținerile autorului excepției, Curtea constată că incriminarea faptei funcționarului privat de a pretinde ori de a primi bani sau alte foloase ori de a accepta promisiunea unor astfel de foloase comisă în legătură cu „*îndeplinirea*”, respectiv „*urgentarea*” unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu este în acord cu Convenția

penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, ratificată prin Legea nr. 27/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 30 ianuarie 2002, care, în art. 8, având denumirea marginală „*Corupția pasivă în sectorul privat*”, stabilește că: „*Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat de a solicita sau de a primi, direct ori prin intermediul terților, un folos necuvenit sau de a accepta oferta ori promisiunea, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.*” Ratificând convenția menționată în prealabil, statul român și-a asumat obligația de a respecta și transpune întocmai prevederile internaționale în dreptul său intern, și anume obligația de a incrimina corupția pasivă a persoanelor care se circumscriu categoriei „*persoanelor care conduc sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat*”.

27. Așadar, Curtea constată că raportarea art. 308 alin. (1) la art. 289 alin. (1) din Codul penal este în acord cu prevederile art. 11 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „*Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte*”, în condițiile în care, dacă faptele de pretindere ori primire de bani sau alte foloase ori de acceptare a promisiunii unor astfel de foloase comise în mediul privat în legătură cu „*îndeplinirea*”, respectiv „*urgentarea*” unui act ce intră în îndatoririle de serviciu ale funcționarului privat nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, s-ar aduce atingere valorilor fundamentale, ocrotite de Codul penal, valori de rang constituțional, precum statul de drept, democrația, respectarea Constituției și a legilor, care sunt consacrate, în art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Legea fundamentală, printre valorile supreme. De altfel, astfel cum a reținut Curtea, „*fenomenul corupției este considerat a fi una dintre cele mai grave amenințări cu privire la instituțiile statului de drept, democrație, drepturile omului, echitatea și justiția socială, cu efecte negative asupra activității autorităților și instituțiilor publice și asupra funcționării economiei de piață. Corupția se constituie într-un obstacol al dezvoltării economice a statului și compromite stabilitatea instituțiilor democratice și fundamentul moral al societății. În consecință, în ultima perioadă, politica penală declarată a statului a fost aceea de a intensifica eforturile în scopul adoptării unor acte normative în materia combaterii corupției*” (Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014).

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gheorghe Munteanu în Dosarul nr. 2.329/103/2015/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că dispozițiile art. 308 alin. (1) raportat la art. 289 din Codul penal sunt constituționale în raport de criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 17 octombrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MEDIULUI

ORDIN

privind modificarea și completarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial, aprobată prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 3.836/2012

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 109.196/AC din 30 octombrie 2017 al Direcției biodiversitate, în temeiul prevederilor art. 30 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 19/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și pentru modificarea unor acte normative,

viceprim-ministrul, ministrul mediului, emite următorul ordin:

Art. I. — Metodologia de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial, aprobată prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 3.836/2012, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 854 din 18 decembrie 2012, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (2), literele a)—d) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„a) privitor la tarifele pentru vizitarea ariilor naturale protejate trebuie să se țină cont de: specificitatea obiectivului turistic de vizitare, serviciile oferite în schimbul acestui tarif: măsuri de securitate specifice, trasee turistice, locuri de campare amenajate și întreținute și altele asemenea, de infrastructura existentă, durata de vizitare, conform nr. crt. 1 din tabelul prevăzut în anexă;

b) privitor la tarifele pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, tarifele instituite de către administrator/custode trebuie să se încadreze în limitele maxime conform nr. crt. 2 din tabelul prevăzut în anexă;

c) privitor la tarifele pentru fotografiatul în scop comercial trebuie să se țină cont de: utilizarea materialului realizat (albume, materiale publicitare, publicații diverse), tirajul publicației, impactul de promovare estimat în raport cu raza de distribuție a serviciului media (plan local, regional, național, internațional), conform nr. crt. 3 din tabelul prevăzut în anexă;

d) privitor la tarifele pentru filmatul în scop comercial trebuie să se țină cont de: utilizarea materialului realizat (documentar, film artistic, reclame), durata filmărilor, impactul de promovare estimat în raport cu raza de distribuție a serviciului media (plan local, regional, național, internațional), conform nr. crt. 4 din tabelul prevăzut în anexă.”

2. După articolul 6 se introduce un nou articol, articolul 7, cu următorul cuprins:

„Art. 7. — Tarifele instituite de către administrator/custode care se avizează de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului sunt prevăzute în anexa care face parte din prezenta metodologie.”

3. La metodologie se introduce o anexă, având cuprinsul prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Viceprim-ministrul,
ministrul mediului,

Grațiana Leocadia Gavrilescu

**Tarifele stabilite de către administrator/custode
care se avizează de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului**

Nr. crt.	Serviciu	Tipul de serviciu	Cuquantum tarif (lei)*
1	Tarif de vizitare**	Se vor stabili unul sau mai multe tipuri de tarife în funcție de criteriile de stabilire a tarifelor prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. a) din ordin.***	Cuquantumul se propune de către administrator/custode.
2****	2.1 Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private sau revizuirea/actualizarea acordului de mediu	Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și emiterea avizului pentru proiectele care nu se supun studiului de evaluare a impactului asupra mediului/evaluare adecvată	Maximum 200 pentru persoane fizice
			Maximum 400 pentru persoane juridice
		Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și emiterea avizului pentru proiectele care se supun studiului de evaluare a impactului asupra mediului/evaluare adecvată	Maximum 500 pentru persoane fizice
			Maximum 2.000 pentru persoane juridice
		Analiza și verificarea documentației și emiterea avizului pentru revizuirea/actualizarea acordului de mediu	Maximum 250 pentru persoane fizice
			Maximum 500 pentru persoane juridice
	2.2 Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de emitere a autorizației de mediu/autorizației integrate de mediu	Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de emitere a autorizației de mediu fără bilanț de mediu și emiterea avizului	Maximum 250 pentru persoane fizice
			Maximum 500 pentru persoane juridice
		Analiza și verificarea documentației în cadrul procedurii de emitere a autorizației integrate de mediu și emiterea avizului	Maximum 4.000 pentru persoane juridice
			Maximum 500 pentru persoane fizice
		Analiza și verificarea documentației cu bilanț de mediu și emiterea avizului custodelui/administratorului	Maximum 1.000 pentru persoane juridice
			Maximum 500 pentru persoane fizice
	Analiza și verificarea documentației și emiterea avizului pentru revizuirea/actualizarea autorizației de mediu	Maximum 125 pentru persoane fizice	
		Maximum 250 pentru persoane juridice	
	Analiza și verificarea documentației și emiterea avizului pentru revizuirea/actualizarea autorizației integrate de mediu	Maximum 2.500 pentru persoane juridice	
	2.3 Parcurgerea procedurii de emitere a avizului de mediu pentru planuri și programe	Analiza și verificarea documentației și emiterea avizului pentru planuri și programe	Maximum 250 pentru persoane fizice
			Maximum 500 pentru persoane juridice
2.4 Analizarea documentațiilor care privesc activitățile de recoltare/capturare și/sau achiziționare și/sau comercializare a unor plante și animale din flora și fauna sălbatică în stare vie, proaspătă sau semiprelucrată, a unor flori de mină, fosile de plante și fosile de animale vertebrate și nevertebrate	Analiza și verificarea documentației și emiterea avizului	Maximum 50 pentru persoane fizice	
		Maximum 250 pentru persoane juridice	

Nr. crt.	Serviciu	Tipul de serviciu	Cuatum tarif (lei)*
3	Fotografiere floră, faună, habitate naturale și peisaj în scop comercial	Albume Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	Cuatumul se propune de către administrator/custode.
		Materiale publicitare Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	
		Publicații diverse Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	
4	Filmare floră, faună, habitate naturale și peisaje în scop comercial (film artistic, spot publicitar/documentar)	Film artistic Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	Cuatumul se propune de către administrator/custode.
		Spot publicitar Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	
		Film documentar Plan local Plan regional Plan național Plan internațional	

* Tarifele includ TVA.

** Cu excepția persoanelor menționate la art. 3 alin. (2) din ordin.

*** Spre exemplu: tarif elevi/adulți/grup de persoane pe diferite perioade de timp: zi/săptămână/lună/an etc.

**** Cu excepția persoanelor asistate social (venit minim pe economie/ajutor social/ajutor de handicap/pensie minimă social garantată).

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 060833